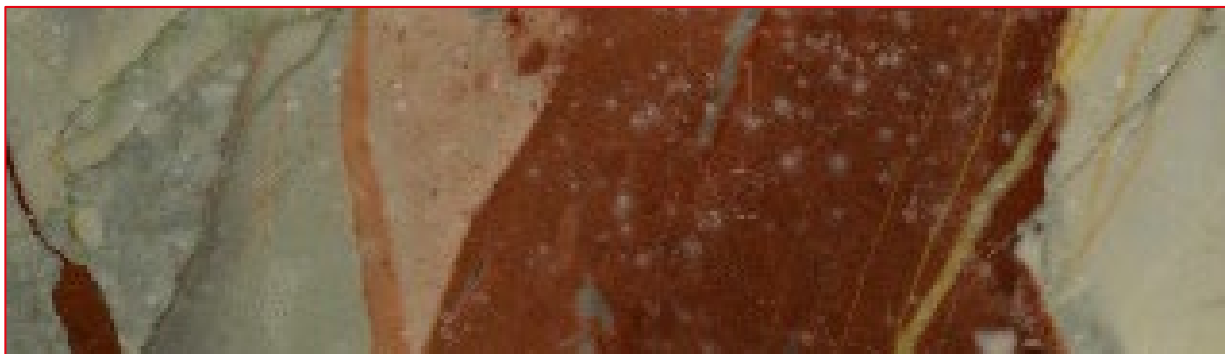
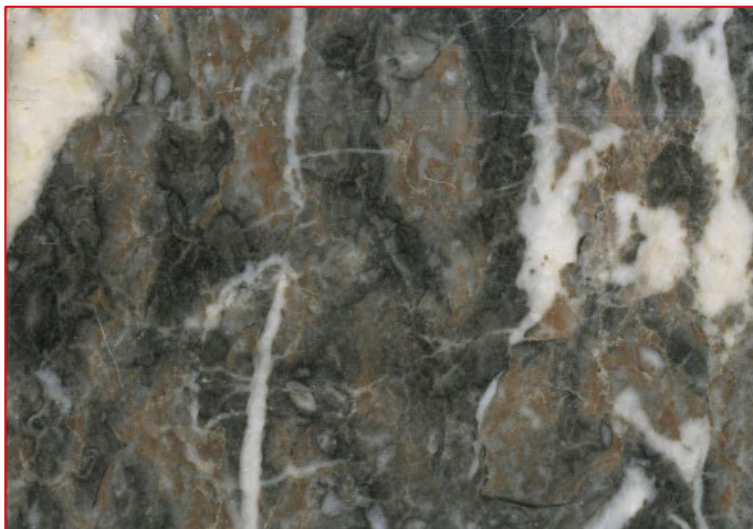

HERITAGE & ARCHITECTURE

**STEENCOLLECTIES:
PRACHT EN PRAAL IN
KLEINE STUKKEN**

7^e VLAAMS-NEDERLANDSE
NATUURSTEENDAGEN
13-09-2020 | 14-09-2021

STEENCOLLECTIES

- Belang / gebruik
- Geschiedenis/soorten collecties
- Ordening
- Afmetingen
- Ontsluiting

Collectie Dekker Natuursteen

BELANG / GEBRUIK NATUURSTEENCOLLECTIES

- Determinatie
 - Referentie (macro/micro)
 - Historische context
- Tijdsdocument
- Basis voor kennisdeling
- Esthetisch

Foto: RCE

IN VELE SOORTEN EN MATEN

Teylersmuseum, Haarlem

Depot KBIN, Brussel

SOORTEN COLLECTIES

- Onderwijscollecties
 - Geologisch
 - Materiaalkundig
- Handelscollecties
 - In gebruik
 - Historisch
- Referentie-collecties
 - Bedoeld als zodanig
 - Geworden
- Klassieke marmercollecties
 - 18e / 19e eeuw
- Privé-verzamelingen
 - Vaak klassieke marmers
- Gelegenheidscollecties
 - Wereldtentoonstellingen
- Gebouwgebonden collecties
 - Rijkdom
 - Kunst
 - Staalkaart
- Objecten
 - Meubels
 - Kunst

Tafel(blad) van Willem I

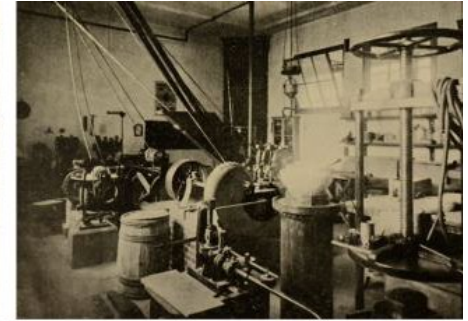
Foto: Naturalis Biodiversity Center

ONDERWIJSCOLLECTIES TU DELFT

Opgeslagen in kelder CiTG TU Delft (1970's-2013)

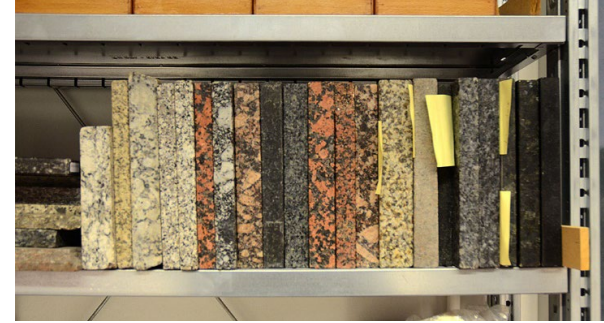

Polytechnische School Delft (1880's)

MATERIAALKUNDE & MIJNBOUWKUNDE

- Bouwmaterialen prof. v.d. Kloes (1880 e.v.)
- Mineralogisch museum (excursies mijnbouwkundige vereniging)
- Nu Heritage & Architecture

ONDERWIJSCOLLECTIES

Materialsammlung ETH Zurich

Foto: <https://erdw.ethz.ch/news-veranstaltungen/news/archiv/2017/07/marmor-macht-architektur.html>

Architectuur Faculteit, Universiteit Ljubljana

HANDELSCOLLECTIES

Atelier Ernest Salu, Laken (collectie Beernaert)

Foto: Tom Verhofstadt, epitaaf vzw

Terrae Genesis (Mondial Granit), Le Syndicat (FR)

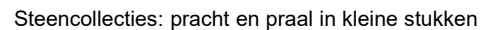
16

9336	Trovetin Slovakisch	9345	Blanc Paix (I)
9337	Slovakische Trovetin	9346	Panzerotto Panzerotto (I)
9338	Langueja Trovetin	9347	Panzerotto Panzerotto (I)
9339	Cypalin Seine	9348	Panzerotto Panzerotto (I)
9340	Cypalin Seine	9349	Panzerotto Panzerotto (I)
9341	Virt d'Islande	9350	Verzoenderlijk Panzerotto Panzerotto
9342	Virt d'Islande	9351	Bontiglio
9343	Hoch d'Alp	9352	Bontiglio
9344	Seigneur (I)		

9991	Reiche Saupinne (S)	9401	Rouge Iluri veine (S)
9992	Rouge Ruyal (S)	9402	Gris d'Andover d'Agreement
9993	Rouge Ruyal (S)	9403	Gris d'Andover d'Agreement (S)
9994	Rouge Ruyal (S)	9404	Rouge Hyazint (S)
9995	Rouge Ruyal (S)	9405	Rouge Hyazint (S)
9996	Rouge Ruyal (S)	9406	Rouge Hyazint (S)
9997	Blaa Belge (S)	9407	Rouge S. Ruyal (S)
9998	Blaa Belge (S)	9408	Zwart (S)
9999	Blaa Belge (S)	9409	Saun-Arne (S en FR)
0000	Blaa Belge (S)		

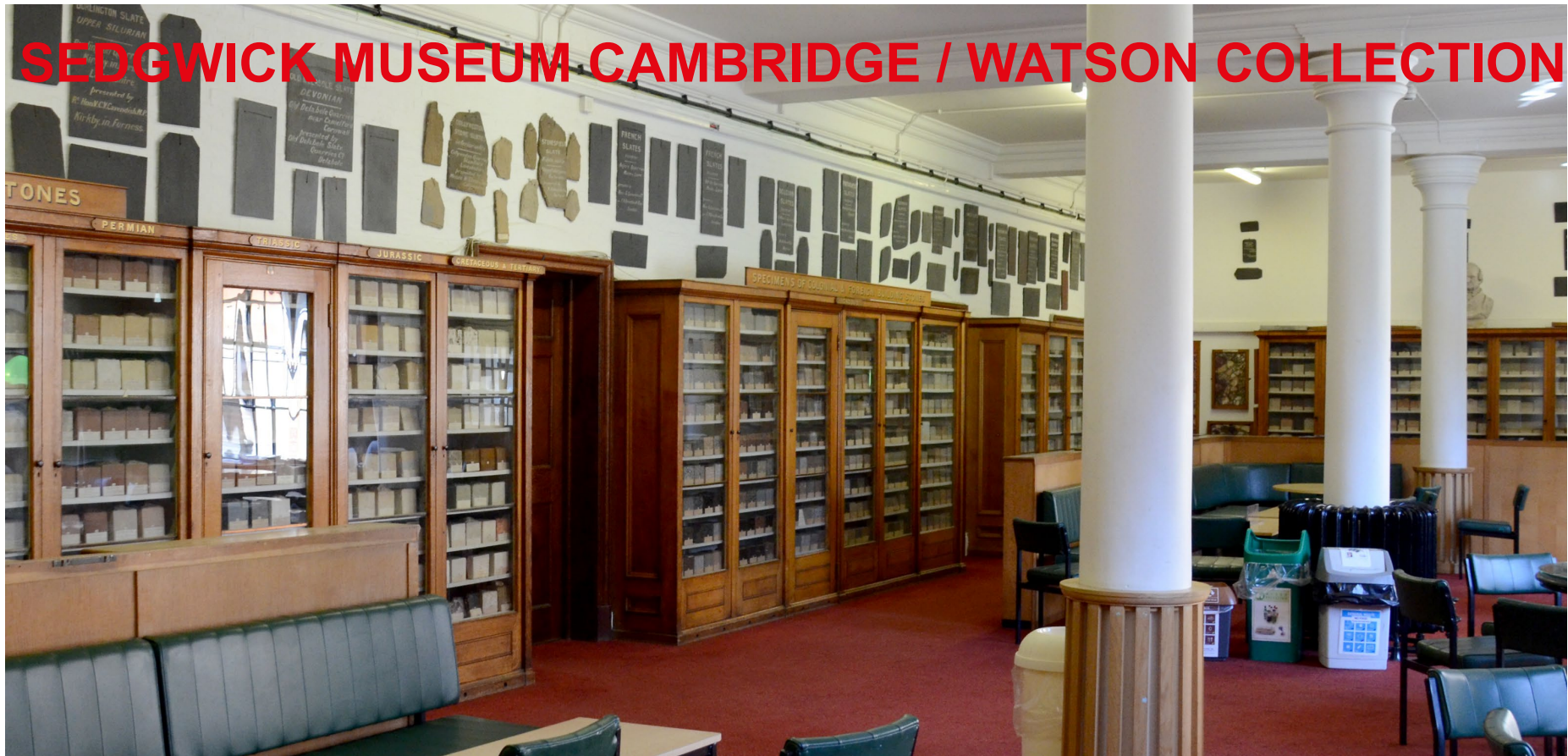

DEKKER NATUURSTEEN

L 251 b	Travertin Imperiale Rose.	beige rose gestreept.
L 252 b	Pernice.	orŋne rose geaderd.
L 258 b	Giallo Oro.	orŋne rood geel.
L 261 b	Grafenstein.	grijs, purper geaderd.
L 353 b	Florient.	rose onix gevlekt.
L 390 b	Piet di Pasco Chiaro.	beige sacht rose.
L 416 b	Giallo Avorio di Siena.	sacht geel orŋne.
L 425 b	Vidreaga, Banana.	orŋne sacht gevlekt.
L 427 b	Rocarnada de Pedra Pareda.	rose onix gevlekt.
L 428 b	Prado.	beige rose geaderd.
L 436 b	Rocarnado de Cortegana.	rose onix.
L 437 b	Estrencia Rosa Aurora.	sacht rose gevlekt.
L 441 b	Almiscoado Escuro.	beige rose gevland.
L 442 b	Rocarnado de Carrascal.	rose beige gevland.
L 443 b	Lioz Branco das Negrais.	licht beige gevland.
L 445 b	Alpenina Clara.	beige rose geaderd.
L 447 b	Lioz Rocarnado Roxo das Ladeiras.	beige rose gevland.
L 448 b	Lioz Branco das Ladeiras.	beige rose gevland.
L 510 2x	Almiscoado Claro.	beige purper gevland.
L 537 b	Venaco Rose.	crem lichtebruin geaderd.
L 539 b	Perlate di Sicilia.	licht beige geselekt.
L 551 b	Bracciatto di Sicilia.	licht witten geaderd.
L 552 b	Filetto Rosso.	beige rose gestroomd.
L 704 b	Dark Rosey III type 512.	sacht rose geaderd.
L 706 b	Sto. Florient type 204.	donker rose gevland.
L 714	Alpenina Rosada type 784.	beige rose geaderd.
L 726	Almiscoado type 310.	licht rose donker gevland.
L 800	Breccia Onicista.	beige geel gevland.
L 802	Lioz Rose type 205.	lila rose.
L 809	Topaze type 781.	beige rood bruin geaderd.
L 815	St. Florient.	rose/beige gevlekt.
L 833	Rosa Onicista Vianini.	rose geaderd.
L 891 3x.	Libeccio.	beige gebloemd.
L 918	Type Jaune de Brignallen.	grijs-rood geaderd.
L 936	Lioz Chaimette.	beige rose geaderd.
L 1134	Lioz Chaimette.	licht beige donker geaderd.
L 1218	Lioz Suzi.	beige gebloemd.
L 1235	Lioz Rosa (Carrasqueira).	licht beige rose gebloemd.
L 1236	Lioz Dourado Suzi.	grijs, geelgeel rose geaderd.
L 1340	Skyros 75.	wit rose geaderd.
L 1346	Struga.	licht donker gevlekt.
L 1392	Bayano Creme.	beige rose geaderd en gevlekt.
L 1396	Yara Travertino (Tadin).	rose zwart geaderd.
L 1401	Alpenina.	beige rose geaderd.
L 1401	Lioz Rosa Pinheiro no. 4.	licht beige geaderd en gevlekt.

SEDGWICK MUSEUM CAMBRIDGE / WATSON COLLECTION

NHM LONDON

OXFORD MUSEUM OF NATURAL HISTORY / CORSI

KUNST (INSTALLATIE / GEBOUWGEBONDEN)

Martin Creed, work 1051

Foto: <http://www.martincreed.com/site/works/work-no-1051>

Martin Creed, work 1059, *The Scotsman steps*

Foto: <https://www.ajb-art.com/words/2019/1/26/work-no-1059-martin-creed-2011>

GEBOUW ALS COLLECTIE

Westminster Cathedral, Londen

Oxford Museum of Natural History

STEENMUSEA

Musée du marbre, Rance

Lahn Marmor Museum, Villmar

MUSEUM / REFERENTIECOLLECTIE

Deutsches Naturstein Archiv, Wunsiedel

Steinzentrum Wunsiedel

STEINZENTRUM WUNSIEDEL

- Europäisches Fortbildungszentrum Kompetenzzentrum
Deutsches Natursteinarchiv
- Staatliche Fachschule und Berufsschule

Kompetenzzentrum für berufliche Bildung im Steinmetz- und Steinbildhauerhandwerk

Ausbildung
Weiterbildung
Fortbildung
Beratung

KURSANGEBOT

WERELDTENTOONSTELLING WENEN 1873

- Kartause
Mauerbach
- 500 stuks
- 16x16x16 cm

Astrid M. Huber, Karl Stingl, Die Bau- und Dekorsteinsammlung der Wiener Weltausstellung von 1873, STEINSichten kartause mauerbach

SCHWARZENSEE MARMOR

Katalog Nr. 1118, Einsender: K.k. Forstärar
Herkunft: Marmor von Straubing, Gem. St. Wolfgang, Bez. Ischl
Aus der Juraformation der Centalkette der Alpen

08

HERKUNFT: Steinbruch nahe des Westufers des Schwarzenzees bei St. Wolfgang in Oberösterreich. Straubing war ein alter Flurname. Um den Schwarzensee lagen mehrere kleine Steinbrüche, die nur gelegentlich genutzt wurden. Angelegt wurde der Steinbruch Straubing zur Gewinnung von seltenen bunten Gesteinsorten für die Ausstattung der Kirche von St. Wolfgang. Seit 1985 wird der Abbau wieder aktiv betrieben.

BESCHREIBUNG: Der Schwarzenzeer Marmor ist ein mehrfärbiger Kalkstein, der dicht und polierfähig ist. Deshalb wird er von Steinmetzen und im Handel als Marmor geführt. Geologisch wird das Gestein als Hierlatzkalk bezeichnet. Es gehört zu den Juraschichten des Erdmittellalters (Mesozoikum).

VERWENDUNG: Aus dem Schwarzenzeer Marmor wurden Bildstöcke, Taufbecken und Altarplatten hergestellt. Sie finden sich an vielen Orten in Salzburg und Oberösterreich: Altäre und weitere Ausstattung in der Kirche St. Wolfgang in Oberösterreich, Teile der Ausstattung im Marmorsaal des Stifts St. Florian, Balustradenelemente im Stiegenhaus von Schloss Aulolzminster, 1691-1711 nach Johann Kaspar Zucalli.

25

Schloss Aulolzminster, Stiegenhaus: Geländer und Sockel aus Schwarzenzeer Marmor >

WERELDTENTOONSTELLING BRUSSEL 1897

KBIN, Brussel

KBIN, Brussel

OBJECTEN

Jerome Symons, moNument, Bergen op Zoom

Tafel, Natuurhistorisch museum Ljubljana

MUSEUMSTUKKEN

Schoorsteen met reliëf van Paris en Oenone Jan Baptist Xavery (1697–1742)

Carrara-marmer en rood-grijs geaderd Belgisch marmer, 1739

De schoorsteen is gemaakt voor de grote zaal van het huis Rapenburg 48 in Leiden, dat werd bewoond door Diederik baron van Leyden. Xavery maakte ook een marmeren reliëf voor boven de deuren, en ontwierp vermoedelijk het decoratieve beeldhouw-werk van het plafond. Daarin bevond zich een grote schildering door Jacob de Wit. De muren waren behangen met wandtapijten uit Brussel. Zo ontstond een indrukwekkend ensemble.

h 461 cm × b 252 cm × (De onderstaande maten zijn afkomstig uit de documentatie van Ahrend van Ipenburg, van het rapport/werkvoorstel gemaakt tijdens de verhuizing in 2003.) × h 19 cm (1 x zijkant bovenblad. **Rouge griotte marmer**.) × b 12 cm (1 x zijkant bovenblad. Rouge griotte marmer.) × d 14 cm (1 x zijkant bovenblad. Rouge griotte marmer.) × h 18 cm (1 x zijkant bovenblad. Rouge griotte marmer.) × b 13 cm (1 x zijkant bovenblad. Rouge griotte marmer.) × d 19 cm (1 x zijkant bovenblad. Rouge griotte marmer.) × h 39 cm (1 x hoekstuk bovenblad. Rouge griotte marmer.) × b 9 cm

CHOIR SCREEN FROM S-HERTOGENBOSCH

1600–13
Workshop of Conrad von Norenberch
(active 1595–1629)

A choir screen separated the public areas of a church from those reserved for the clergy. This one was originally a rood screen, so-called because an image of Christ on the cross (the rood) was placed centrally above it. This screen replaced one damaged by Protestant reformers in 1566–7. Its form, decoration and sculptural programme were intended to reaffirm the commitment of S-Hertogenbosch to Roman Catholicism.

S-Hertogenbosch,
Netherlands (then the
Spanish Netherlands)

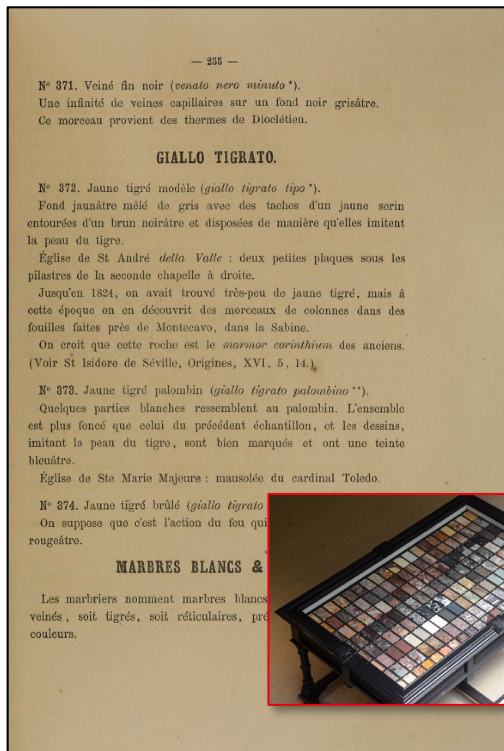
Figure of St John the
Evangelist by Hendrick
de Koyser (1565–1600)

Belgian marble
and alabaster

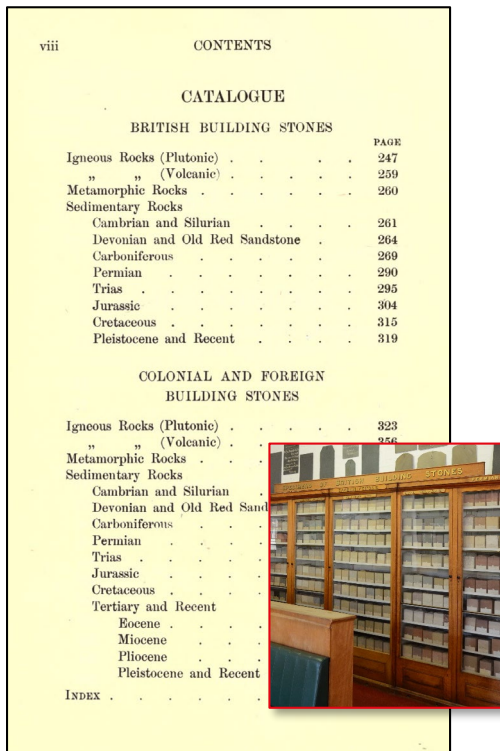
Museum nos. 1046–1071,
6648, C.F. to M-1872

For more information
see the nearby book

19^e / vroeg-20^e EEUWSE CATALOGI

Ravestein 1872

Watson 1911

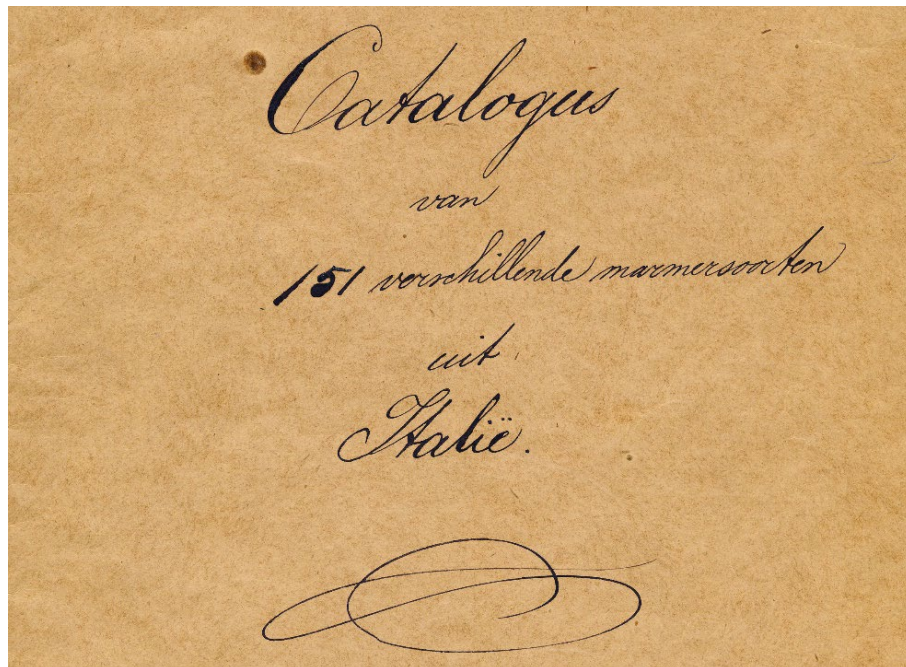

Corsi 1825

ONGEPUBLICEERDE CATALOGI

Catalogus tafel(blad) Willem I – J.E. Humbert

Foto: Naturalis Biodiversity Center

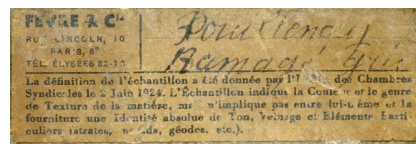
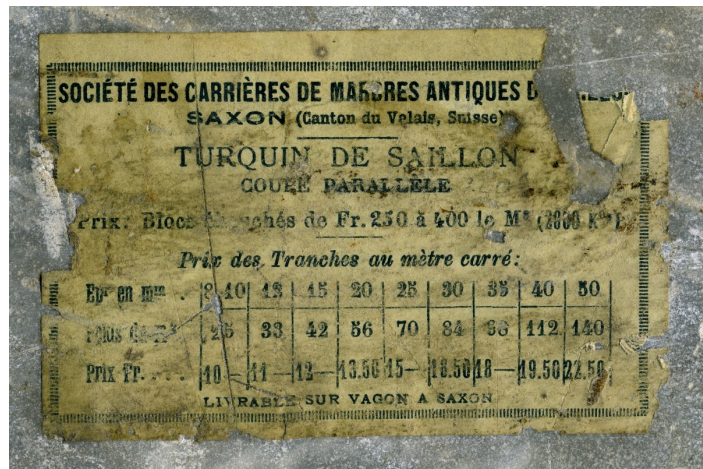

Naturalis Biodiversity Center

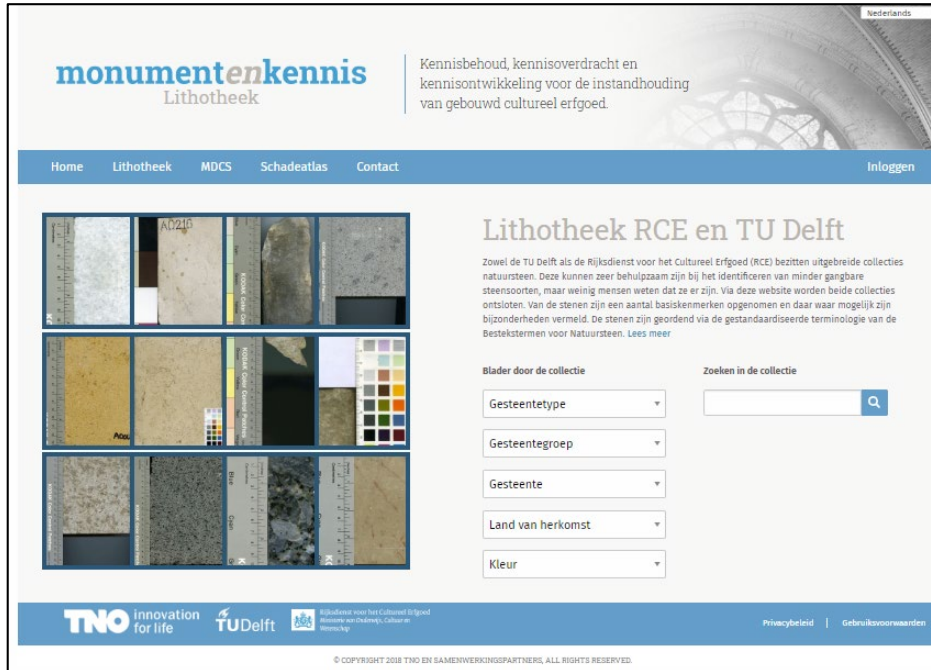
Naturalis Biodiversity Center

ETIKETTEN

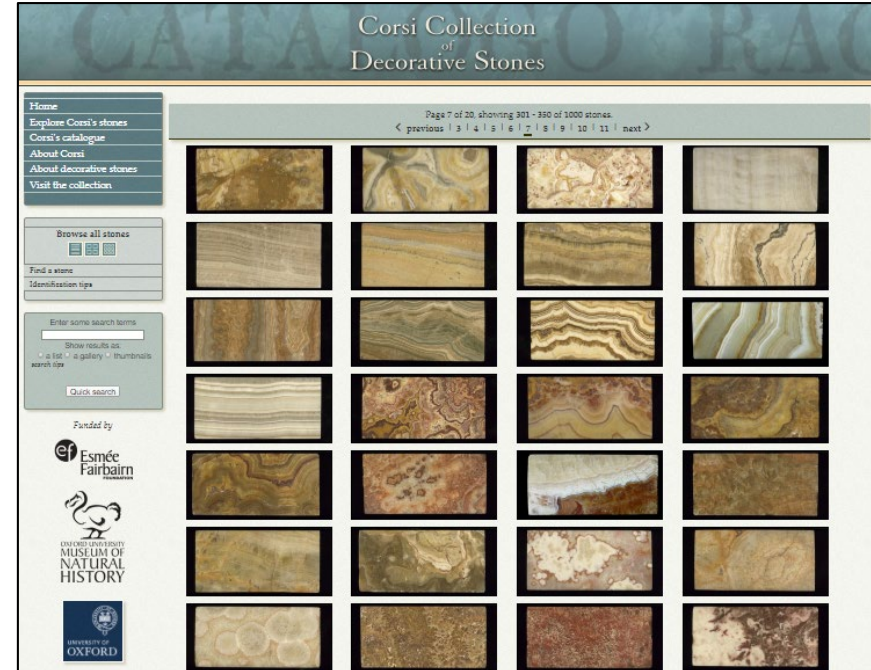

DATABASES

<https://lithotheek.monumentenkenis.nl/>

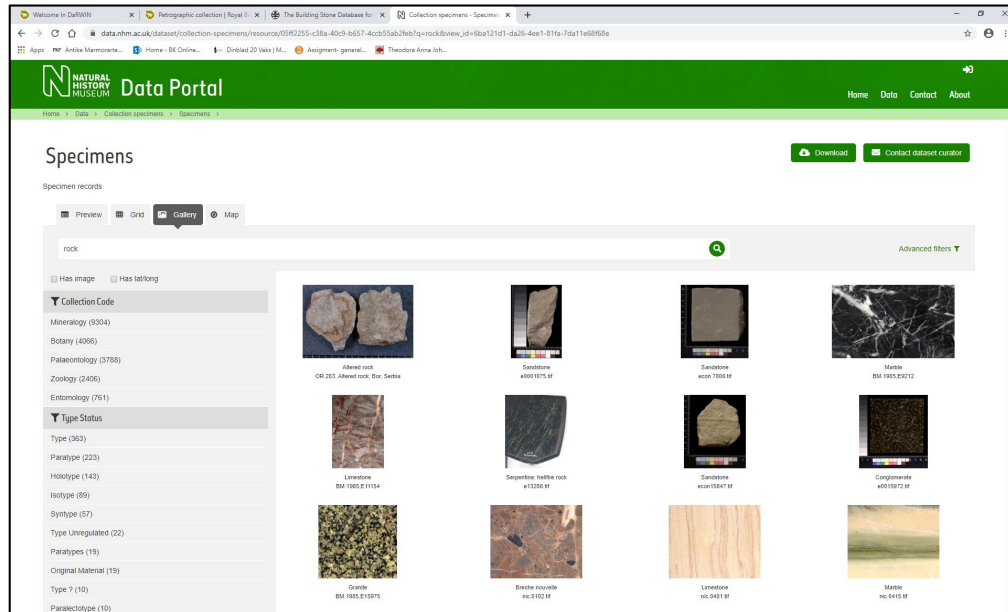

<http://www.oum.ox.ac.uk/corsi/>

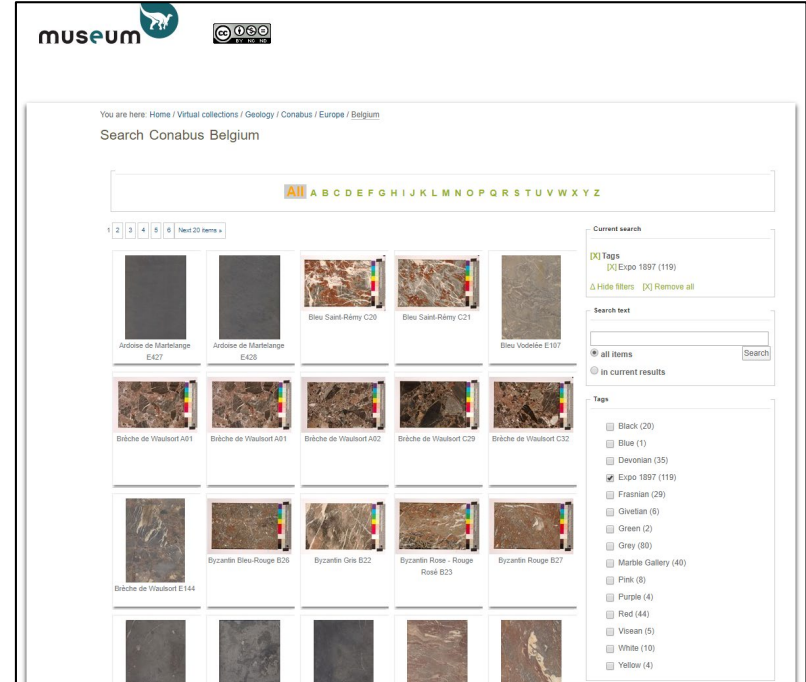

DATABASES

<https://www.nhm.ac.uk/our-science/collections/mineralogy-collections/rock-collection.html>

<http://virtualcollections.naturalsciences.be/virtual-collections/geology/conabus>

CONCLUSIES

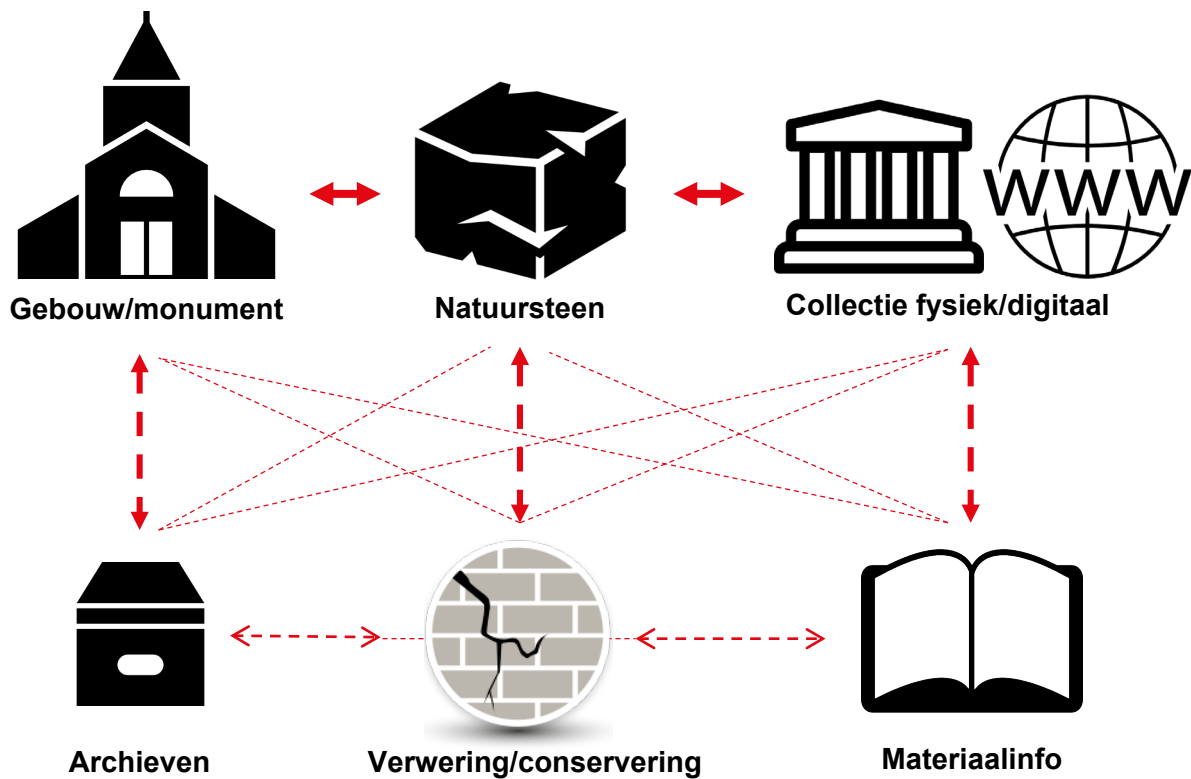
- Veel onderzoek (en publicaties) naar klassieke marmers in collecties (jaren '70)
- Weinig onderzoek naar bouwstenen in collecties
- Elke collectie heeft eigen systematiek
- Geen (weinig) verbindingen tussen collecties
- Veel kennis niet of slecht ontsloten
- Collectievorming door leveranciers/steenhouwers?
- Bedrijfsarchieven?

Boedeltaxatie Steenhouwerij H.H. Beltman, 1907

[illegible]

Stadsarchief Deventer

AMBITIE: Herkenning en documentatie als basis voor waardering en behoud

COLLECTIE COLLECTIES

Samenvoeging eerdere artikelen in NATUURSTEEN

Met dank aan:

- BDU
- Wilbert Leistra
- Studio Lampro
- Universiteit Antwerpen

HERITAGE & ARCHITECTURE

**Hartelijk dank
voor de aandacht!**

Dr.ir. W.J. (Wido) Quist
+31(0)639251159 | w.j.quist@tudelft.nl

Sectieleider Heritage & Architecture
Ass. prof. historische bouwmaterialen en restauratiegeschiedenis

Delft University of Technology
Faculty of Architecture and the Built Environment
Departement Architectural Engineering + Technology
P.O. Box 5043 | 2600 GA Delft | The Netherlands

